

10.2.e

Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid

Boompjes 200
3011 XD Rotterdam
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088 797 05 00

www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon

T 06 [redacted]

Datum

23 februari 2018

Bijlage(n)

3

verslag

Verslag van

Omschrijving	Hoorzitting bezwaarschrift Fastned B.V. tegen Wbr-vergunning Shell laadpunten verzorgingsplaats Peulwijk-Oost langs Rijksweg A4
Datum bespreking	15 februari 2018
Deelnemers	Namens bezwaarde Fastned B.V.: <ul style="list-style-type: none"> - [redacted] (legal counsel compliance Fastned B.V.) Namens vergunninghouder Shell Nederland Verkoopmaatschappij B.V.: <ul style="list-style-type: none"> - [redacted] (hoofd juridische zaken Shell Nederland Verkoopmaatschappij B.V.) - [redacted] (adviseur energietransitie Shell Retail voor Benelux en Frankrijk) Namens de hoorcommissie: <ul style="list-style-type: none"> - [redacted] (voorzitter) - [redacted] (lid/secretaris) - [redacted] (lid) Namens Rijkswaterstaat: <ul style="list-style-type: none"> - [redacted] (afdeling Vergunningen, Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid) - [redacted] (afdeling Vergunningen, Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid)

De voorzitter opent de hoorzitting en heet de aanwezigen welkom. Aan de orde is het bij brief van 27 december 2017 door Fastned B.V. (hierna: Fastned) ingediende bezwaarschrift tegen het besluit van 22 november 2017 (kenmerk RWS-2017/44970 I). Dit besluit betreft de wijziging van de vergunning op grond van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) van Shell Nederland Verkoopmaatschappij B.V. (hierna: Shell) voor het maken en behouden van twee elektrische laadpunten bij haar benzinstation op verzorgingsplaats Peulwijk-Oost langs Rijksweg A4.

Zij stelt de leden van de commissie voor. Daarna stellen de aanwezigen namens bezwaarde, namens vergunninghouder en namens Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid zich voor. Vervolgens geeft zij een korte toelichting op het verloop van de hoorzitting en de functie van de hoorcommissie. Zij geeft het woord aan [REDACTED] voor een toelichting op het bezwaarschrift.

Rijkswaterstaat West-
Nederland Zuid

Datum
23 februari 2018

[REDACTED] geeft aan de hand van haar pleitnota een toelichting op het bezwaarschrift. Deze pleitnota is als **bijlage 1** bij het verslag gevoegd.

Het beroep tegen de Wbr-vergunning voor laadpunten op verzorgingsplaats De Andel is ongegrond verklaard op basis van het relativiteitsvereiste. In bezwaar geldt het relativiteitsvereiste nog niet. Rijkswaterstaat moet op grond van het bezwaar volledig opnieuw toetsen.

Er is een scheidslijn tussen de situatie van voor de beleidswijziging in 2017 en daarna, waardoor nog maar één laadstation per verzorgingsplaats mogelijk was. Fastned is het er niet mee eens dat benzinestations niet hoeven mee te doen met de loting. Bij het niet meedoen aan de loting moeten ze achteraan op de wachtlijst aansluiten. Wanneer dat niet gebeurt is, zullen ze dat wel moeten doen. Op één locatie wordt één laadstation toegestaan. Dat is doelmatig en veilig en niet een tweede laadstation. Twee laadstations op een verzorgingsplaats is in strijd met het gelijkheidsbeginsel en niet doelmatig en niet veilig. Het is eigen beleid van Rijkswaterstaat om van alle voorzieningen maar één te hebben op de verzorgingsplaats.

Er is nog steeds sprake van strijd met het gelijkheidsbeginsel, omdat de minister voor Fastned en andere aanbieders van zelfstandige laadstations als regel hanteert dat aanvullende voorzieningen niet zijn toegestaan als dezelfde voorziening al op de verzorgingsplaats door een andere aanbieder wordt aangeboden. Tegen het niet mogen realiseren van een winkel heeft Fastned bezwaar gemaakt. Op één verzorgingsplaats is dat nu wel toegestaan, maar Fastned krijgt geen privaatrechtelijke toestemming omdat de Benzinetwet dat tegen zou werken. Bij het omdraaien van deze situatie, dan krijg je de situatie waarin de laadstations zitten. Er zit of komt er al één en waarom zou daar wel een tweede van mogen komen.

Een aanvullende voorziening moet aanvullend zijn op de basisvoorziening. Fastned kan zich er met het oog op hybride auto's in vinden wanneer langzaam laadvoorzieningen (AC lader) bij een benzinestation worden gerealiseerd. Fastned en MisterGreen voorzien in snelladen. Er zijn geen hybride auto's die kunnen snelladen, behalve de Mitsubishi Outlander. Snellaadvoorzieningen zijn naar de mening van Fastned geen aanvullende voorziening.

Het gaat hier om een verdeling van schaarse publieke rechten. Deze moeten op basis van de Europese Dienstenrichtlijn worden verdeeld. Daarbij moet worden gekeken naar wat bekend was bij inschrijving. Die procedure moet worden gehanteerd. Voor de inschrijving voor laadpunten was bij niemand bekend dat ook nog laadpunten als aanvullende voorziening zouden worden toegestaan. Dat beleid kan niet anderhalf jaar later worden gewijzigd. Zij geeft aan uitspraken daarover in de pleitnota te hebben opgenomen en verzoekt deze bij de beslissing op bezwaar te betrekken.

Vervolgens geeft *de voorzitter* het woord aan [REDACTED] namens Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid. [REDACTED] geeft aan de hand van zijn pleitnota een toelichting op het bestreden besluit en een reactie op het bezwaarschrift. Deze pleitnota is als **bijlage 2** bij het verslag gevoegd. Hiernaar wordt korthedshalve verwezen.

Rijkswaterstaat West-
Nederland Zuid

Datum
23 februari 2018

Daarna geeft *de voorzitter* het woord aan [REDACTED] namens Shell als vergunninghouder. [REDACTED] geeft een reactie op het bezwaarschrift. Shell is het eens met de conclusie van de afdeling Vergunningen van Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid. Hij is ervan overtuigd dat benzinestationhouders niet hoeven mee te doen aan de loting. Er is een onderscheid tussen een basisvoorziening en een aanvullende voorziening. Gelet op de stukken en de ontwikkeling van de kennisgeving door de jaren heen kun je niet tot een andere conclusie komen dan dat vanaf het begin vaststond dat er basisvoorzieningen zijn en daarnaast aanvullende voorzieningen.

Dat neemt niet weg dat op verzorgingsplaatsen veiligheid belangrijk is en alles moet worden gedaan om de situatie zo veilig mogelijk te maken. Shell schat in dat echt onveilige situaties niet zo snel zullen ontstaan. Elektrische rijders zullen vrij snel wennen aan de situatie. Zij zullen zich realiseren dat ze op de verzorgingsplaats mogelijk een keuze moeten maken en dat ook zullen kunnen doen. In veel gevallen zal het de keuze links laden bij het benzinestation en rechts bij Fastned zijn. Dat zal niet een wezenlijk probleem hoeven te zijn. Hij verwijst verder naar de schriftelijke reactie van 5 februari 2018.

[REDACTED] gaat er nog op in dat Fastned stelt dat een laadpunt als aanvullende voorziening geen snellaadpunt zou kunnen zijn. Dat zou betekenen dat je het alleen als aanvullende voorziening op een benzinestation kan zien. Shell ziet het laadpunt als een aanvullende voorziening op het servicestation, waar zij een combinatie van verschillende voorzieningen aanbiedt. Het is een aanvullende service voor bezoekers die om welke reden dan ook het station van Shell bezoeken. Het hoeft niet persé een aanvulling op een auto die benzine tankt te zijn. De laadpunten worden geplaatst op locaties waar Shell aanvullende voorzieningen heeft, een combinatie van voorzieningen voor de automobilist in het algemeen. Daar zit voor Shell de aanvulling in.

[REDACTED] vraagt of Shell op deze locatie een motorbrandstoffenverkooppunt of een servicestation als basisvoorziening heeft. [REDACTED] antwoordt dat het een motorbrandstoffenverkooppunt betreft.

De voorzitter vraagt een reactie van Fastned op het oordeel van de rechtbank Amsterdam in de uitspraak van 8 december 2017 in de beroepszaak over verzorgingsplaats De Andel dat zij geen rechtstreeks belang heeft bij de Wbr-vergunning verleend aan Autobedrijf De Wegman voor laadpunten als aanvullende voorziening. [REDACTED] wijst erop dat hoger beroep is ingediend tegen de uitspraak van de rechtbank en de hoger beroepsgronden daarvoor zijn ingediend. Fastned is van mening dat elk elektrisch oplaadpunt een elektrisch oplaadpunt is. Dit is in alle kennisgevingen nooit anders gedefinieerd als aanvullende voorziening of basisvoorziening. Er is altijd gesproken over een elektrisch oplaadpunt. Uit het woord 'ook' in de toelichting op de kennisgeving had Fastned niet hoeven afleiden dat laadpunten een aanvullende voorziening en een basisvoorziening kunnen zijn. Deze uitleg had niemand voor ogen in 2011.

Er kan geen onderscheid tussen energielaadpunten worden gemaakt. Dan geldt het gelijkheidsbeginsel en moet elke zaak gelijk worden behandeld. De Wegman beschikte voor verzorgingsplaats De Hackelaar al zo'n negen maanden eerder over de tekeningen en kon daardoor eerder zijn aanvraag indienen. Voor verzorgingsplaats Peulwijk-Oost was Fastned eerder met het indienen van haar vergunningaanvraag. Fastned was daarmee eerder in rang.

De voorzitter vat samen dat volgens Fastned het beleid geen onderscheid maakt tussen een aanvullende voorziening en een basisvoorziening. Het gaat om energielaadpunten en in die hoedanigheid is Fastned ook in de race net als andere aanbieders. [REDACTED] bevestigt dit en geeft aan dat het ertoe zou kunnen leiden dat wanneer aan een andere aanbieder eerder vergunning is verleend Fastned dan op sommige locaties achter het net vist. Dat zou dan gelden voor Peulwijk-Oost, maar niet voor zo'n 150 andere locaties waar dit niet aan de orde is.

De voorzitter vraagt aan Fastned of zij zegt dat het voorzieningenbeleid niet klopt of dat het beleid niet goed is toegepast. Zij wijst op pagina 6 van het bezwaarschrift dat energielaadpunten met de wijziging in 2011 niet meer als aanvullende voorziening kunnen worden gezien. Op pagina 8 staat dat energielaadpunten wel als aanvullende voorziening kunnen worden gezien, maar in dit geval heeft Shell niet meegedaan met de verdelingsprocedure in april 2017. Daarmee komen ze onderaan de rangorde.

[REDACTED] meent dat er één laadstation is, dat er één partij is die dat exploiteert en afhankelijk of je al een basisvoorziening hebt is het aanvullend of je hebt een tweede basisvoorziening. Er kan maar één laadpunt geëxploiteerd worden.

De voorzitter vat samen dat het beleid volgens Fastned niet klopt. [REDACTED] [REDACTED] wijst erop dat Fastned en MisterGreen in blind vertrouwen en op basis van gesprekken met [REDACTED] en het Formule E-team ervan uitgingen dat er sprake was van een oplaadpunt in 2011. Bij minder dan 20 parkeerplaatsen zou er één aanbieder komen en bij meer dan 20 parkeerplaatsen zouden er twee aanbieders komen. Dat had een partij als aanvullende voorziening kunnen doen, maar er had meegeloot moeten worden. Het beleid wordt niet goed uitgelegd.

De voorzitter vraagt aan Rijkswaterstaat wat het essentiële verschil is tussen twee laadpunten als basisvoorziening of als aanvullende voorziening bij een basisvoorziening. [REDACTED] reageert nog dat in de kennisgeving voor de loting voor Peulwijk-Oost in de Staatscourant van 12 april 2017 staat dat het om een laadpunt als basisvoorziening gaat.

De voorzitter vraagt of Shell dan nooit kan meedoen met de loting voor deze verzorgingsplaats, omdat zij al een benzinestation als basisvoorziening heeft. [REDACTED] [REDACTED] geeft aan dat Shell daarvoor had moeten meeloten. Hij wijst op het beleid waarin is aangegeven dat benzinestationhouders ook laadpunten daarnaast konden realiseren. [REDACTED] wijst erop dat in het proces verbaal van de loting van 13 juni 2017 enkel wordt gesproken van een elektrisch laadpunt.

Terugkomend op de vraag van de voorzitter geeft [REDACTED] aan dat het laadpunt allebei kan zijn, een basisvoorziening en een aanvullende voorziening. Fysiek gezien kan het hetzelfde zijn. Er is een appèl gedaan op de benzinestationhouders voor het realiseren van laadpunten. Daar was rond 2011 niet veel belangstelling voor. Die mogelijkheid is opengehouden, maar ook andere partijen is de mogelijkheid geboden om een laadpunt te realiseren.

Rijkswaterstaat West-
Nederland Zuid

Datum
23 februari 2018

[REDACTED] vult aan dat voorheen alleen houders van een benzinestation, wegrestaurant of servicestation voorzieningen op de verzorgingsplaats mochten exploiteren. Dan moest op hun initiatief worden gewacht. [REDACTED] gaat verder dat andere partijen de mogelijkheid is geboden om laadpunten als basisvoorziening aan te bieden.

[REDACTED] geeft aan dat er in 2011 veel onduidelijkheid was over wat partijen hadden mogen verwachten. Partijen als ANWB en NewMotion die hebben meegeloot zijn er later mee gestopt. Het beleid van Rijkswaterstaat klopt niet.

De voorzitter vraagt Rijkswaterstaat naar gemaakte foto's en een plattegrond van verzorgingsplaats Peulwijk-Oost. [REDACTED] licht toe waar de zeven foto's zijn gemaakt. Dit is ook aangegeven op de plattegrond, die zij heeft ontvangen van het projectteam dat verantwoordelijk was voor het aanpassen van de verzorgingsplaats. Het donkere gedeelte is zoals eind 2017 door de aannemer opgeleverd en het lichte gedeelte is bestaand. Dit laatste betreft ook de situatie bij Shell, die al eerder klaar was. Ook zijn twee tekeningen van de vergunningaanvraag van Fastned bijgevoegd. Deze stukken zijn als **bijlage 3** bij het verslag opgenomen.

De laadpunten van Shell komen bij parkeervakken aan de linkerkant van de shop. De locatie voor het laadstation van Fastned is op de foto's 5, 6 en 7 te zien.

De voorzitter informeert naar de onveiligheid bij laadpunten op twee locaties op de verzorgingsplaats. [REDACTED] beaamt dat het op deze verzorgingsplaats wel meevalt met de onveiligheid. Zij wijst nog op filmpjes van de verzorgingsplaats Aalscholver, Den Ruygen Hoek en De Andel, waar tegen het verkeer in wordt gereden. Dat valt hier wel mee. Meer van belang zal zijn of het laadpunt bezet is of dat je bij het andere laadpunt sneller kunt laden.

Er wordt gesproken over het rijden van de laadpunten bij Shell naar het toekomstige laadstation van Fastned en via de uitrit het laadstation binnenrijden. [REDACTED] geeft aan dat nu maar zo'n 20 elektrische auto's bij de laadstations laden, maar dit worden er veel meer in de toekomst. Dan wordt het wel onveilig.

[REDACTED] geeft aan dat op een verzorgingsplaats rekening wordt gehouden met heel veel verkeersbewegingen. Het risico van verkeerd rijden tussen de twee aanbieders van laadpunten is meegewogen in de besluitvorming. Dat risico is in dit geval heel klein. Van belang daarbij is hoe groot is de kans dat dit zich voordoet en wat zijn de gevolgen ervan. [REDACTED] geeft aan dat Peulwijk-Oost één van de minder gevaarlijke locaties is.

De voorzitter informeert naar ongevallen op andere locaties. Deze zijn de vertegenwoordiging van Rijkswaterstaat niet bekend. [REDACTED] geeft aan dat Fastned twee keer blikshade heeft gezien.

Rijkswaterstaat West-
Nederland Zuid

Datum
23 februari 2018

[REDACTED] informeert bij Rijkswaterstaat naar de ontwerp-vergunning voor laadpunten bij een benzinstation langs de N11 bij Bodegraven, waarvan in het bezwaarschrift melding wordt gemaakt. In de vergunning staat dat het om een basisvoorziening gaat. [REDACTED] geeft aan dat de laadpunten niet zijn gerealiseerd. Zij zal de definitieve vergunning aan de hoorcommissie sturen, die deze aan Fastned en Shell zal sturen.

Op de vraag van de voorzitter wat Fastned hiermee heeft bedoeld, geeft [REDACTED] aan dat in het beleid uit 2011 geen onderscheid tussen laadpunten als basisvoorziening en als aanvullende voorziening werd gemaakt. Dit punt illustreert hoe Fastned ziet dat het beleid ooit bedoeld was. Pas na het kort geding van de Vereniging Particuliere Rijkswegvergunningen van Tankstations (VPR) heeft de minister gezegd dat laadpunten ook als aanvullende voorziening mogen worden gerealiseerd.

[REDACTED] wijst op het onderdeel strijd met het gelijkheidsbeginsel van het bezwaarschrift. Daarin geeft Fastned aan dat de vergunning van Shell voor de laadpunten niet beperkt is, maar wel bij Fastned. Zij vraagt waarom de vergunning voor laadpunten als aanvullende voorziening niet wordt beperkt tot 15 jaar. [REDACTED] geeft aan dat het benzinstation voor een bepaalde tijd een concessie heeft, waarin het laadpunt meegaat. Het is onderdeel van het benzinstation en gaat daarmee in eindtijd mee met het benzinstation.

[REDACTED] wijst op het onderdeel evidente privaatrechtelijke belemmering van het bezwaarschrift en de daar vermelde uitspraken. De uitspraak van de rechtbank Gelderland is te vinden, maar van het arrest van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 7 november 2017 is geen vindplaats opgenomen. Shell wijst hier ook op in haar reactie van 5 februari 2018. Zij vraagt [REDACTED] dit arrest nog toe te sturen.

[REDACTED] vraagt of Fastned deze beroepsgrond wil handhaven nu deze bij de rechtbank in een andere beroepszaak is ingetrokken. [REDACTED] zegt deze bezwaargrond in te trekken. [REDACTED] geeft aan dat het arrest dan niet meer hoeft te worden gestuurd.

[REDACTED] raagt aan Shell of zij als aangegeven in de reactie dat Fastned geen belanghebbende is onder verwijzing naar het relativiteitsvereiste hierop nog een beroep doet. [REDACTED] antwoordt dat er in de reactie op wordt ingegaan, omdat het in beroep een rol kan spelen. Dit is niet het geval in bezwaar als reeds aangegeven door [REDACTED].

De voorzitter stelt vast dat er geen vragen meer zijn. Zij geeft [REDACTED] de gelegenheid een reactie in tweede termijn te geven. [REDACTED] heeft daar geen behoefte meer aan.

De voorzitter geeft de [REDACTED] de gelegenheid een reactie in tweede termijn te geven.

█ gaat nog in op de aangegeven onbekendheid met het beleid en de verhouding tussen elektrische laadpunten als basisvoorziening en als aanvullende voorziening. De toelichting in de kennisgevingen bij de wijzigingen zijn helder voor wie het is bedoeld en niet, die van 2011 en later ook die van 2017.

Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid

Datum
23 februari 2018

De voorzitter geeft █ de gelegenheid een reactie in tweede termijn te geven.

█ geeft aan dat Shell nooit bezwaar heeft gemaakt tegen de komst van Fastned. Dat was omdat Shell ervan overtuigd was dat zij laadpunten als aanvullende voorziening mocht blijven realiseren.

De voorzitter licht het vervolg van de procedure toe. Zij vraagt of ingestemd wordt met verlenging van de beslistermijn op het bezwaar tot eind maart 2018. █ stemt daarmee in. █ legt nog een luchtfoto van verzorgingsplaats Peulwijk-Oost van eind 2017 ontvangen van TenneT over. Deze zal ook per e-mail worden gestuurd. *De voorzitter* sluit vervolgens de hoorzitting.